

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Του Χωρεπισκόπου Τριμυθούντος
κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Συνήλθε στο Emmitsburg της πολιτείας της Βαλτιμόρης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής η Μικτή Επιτροπή επί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ της Ρωμαιοκαθολικής και των Ορθοδόξων Εκκλησιών, από 9-19 Ιουλίου 2000. Μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών, οι οποίες εκπροσωπήθηκαν στο Διάλογο, ήταν τό Οικουμενικό Πατριαρχείο από τόν Σεβ. Αρχιεπίσκοπο Αυστραλίας κ. Στυλιανό, Συμπρόεδρο του Διαλόγου, και τόν Σεβ. Μητροπολίτη Σασίμων κ. Γεννάδιο, τό Πατριαρχείο Αλεξανδρείας από τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ζιμπάμπουε κ. Μακάριο, τό Πατριαρχείο Αντιοχείας από τόν Αιδεσιμολογ. Πρωτοπρεσβύτερο Μιχαήλ Najim, τό Πατριαρχείο Ρωσίας από τόν Πανοσιολογ. Αρχιμανδρίτη Γαρίωνα Alfeyev, τό Πατριαρχείο Ρουμανίας από τόν Σεβ. Επίσκοπο Agad Τιμόθεο και τόν Αιδεσιμολ. Ιωάννη Ica, ή Εκκλησία Κύπρου από τόν Θεοφ. Χωρεπίσκοπο Τριμυθούντος κ. Βασίλειο, ή Εκκλησία της Ελλάδος από τόν Σεβ. Μητροπολίτη Περιστερίου κ. Χρυσόστομο και τόν Καθηγητή Μέγα Φαράντο, ή Εκκλησία της Αλβανίας από τόν Αιδεσιμολογ. Πρωτοπρεσβύτερο Ηλία Karte και τόν Αιδεσιμολογ. Πρωτοπρεσβύτερο Martino Ritsi, ή Εκκλησία της Πολωνίας από τόν Σεβ. Αρχιεπίσκοπο Wrocław και Szczecin κ. Ιερεμία, ή Εκκλησία της Φιλλανδίας από τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ουλου κ. Αμβρόσιο και ή Εκκλησία της Εσθονίας από τόν Σεβ. Μητροπολίτη Σασίμων κ. Γεννάδιο.

Οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες Σερβίας και Βουλγαρίας - τό Πατριαρχείο Ιεροσολύμων δέν μετέχει σύμφωνα μέ παλαιότερη απόφασή του - ενώ είχαν όρίσει τούς εκπροσώπους τους, δέν προσήλθαν στο διάλογο. Μερικές δέ από τίς Εκκλησίες εκπροσωπήθηκαν μόνο από ένα εκπρόσωπο παρά τό ότι προβλέπονται δύο εκπρόσωποι από κάθε Ορθόδοξη Εκκλησία. Η έλλειμματική αυτή εκπροσώπηση έρμηνεύθηκε διαφορετρόπως. Είτε υπάρχει έλλειψη ενδιαφέροντος για τό διάλογο είτε ό χώρος διοργανώσεως δέν προσφε-

ρόταν για τήν προσέλευση και εκπροσώπηση όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Η ήμερήσια διάταξη των εργασιών της Μικτής Επιτροπής του Θεολογικού Διαλόγου ήταν αποκλειστικά αφιερωμένη στο ζήτημα της Ουνίας, ειδικότερα δέ στις «Εκκλησιολογικές και Κανονικές Συνέπειες της Ουνίας». Η παρούσα φάση του Διαλόγου έχει μία προϊστορία, ή οποία καθόρισε και τήν πορεία των εργασιών της Μικτής Επιτροπής στη συνάντηση αυτή της Βαλτιμόρης. Ο Θεολογικός Διάλογος μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας συμπλήρωσε φέτος είκοσι χρόνια από τήν έναρξή του τό έτος 1980. Είχαν πραγματοποιηθεί έκτοτε διάφορες συναντήσεις, οι οποίες κατέληξαν στην έκδοση κοινών κειμένων, όπως: «Περί του Μυστηρίου της Εκκλησίας υπό τό φώς της Αγίας Τριάδος» (Μόναχο, 1982), «Περί της ουσιαστικής σχέσεως της πίστεως, της ένότητας της Εκκλησίας και των μυστηρίων μνήσεως» (Μπάρι, 1987) και «Περί του Μυστηρίου της Ιερωσύνης και της Αποστολικής Διαδοχής» (Βάλαμο, 1988).

Ένεκα της δημιουργηθείσης καταστάσεως μετά τήν πτώση του κομμουνιστικού συστήματος και της ως εκ τούτου αύξήσεως του προσηλυτισμού εκ μέρους της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας διά μέσου της Ουνίας, ή και πράξεων της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας εις βάρος των Ορθοδόξων Εκκλησιών των Ανατολικών χωρών της Ευρώπης (Ρωσίας, Ρουμανίας, Ουκρανίας, Τσεχίας, Σλοβακίας, Πολωνίας κ.λπ.), οι Ορθόδοξες Εκκλησίες είχαν απαιτήσει όπως ό Θεολογικός Διάλογος επικεντρωθεί σε μόνο τό πρόβλημα της Ουνίας μέχρι τήν τελική του διευθέτηση και έπειτα νά ασχοληθεί μέ άλλα θέματα που διαιρούν τίς δύο Εκκλησίες. Τήν απαίτηση αυτή διατύπωσαν και οι Προκαθήμενοι των Ορθοδόξων Εκκλησιών στη συνάντηση που είχαν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο τό Μάρτιο του 1991.

Έντός των πλαισίων αυτών ή Μικτή Επιτροπή εξέδωσε δύο κείμενα σχετικά μέ τό θέμα της Ουνίας: Εκείνο του Freising (Γερμανία), 1990 και εκείνο του Balamand (Λίβανος), 1993. Τό τελευταίο αυτό κείμενο έχει προκαλέσει θυελλώδεις αντιδράσεις και διαμαρτυρίες εκ μέρους των Ορθοδόξων Εκκλησιών, τόσο εκείνων που εκπροσωπήθηκαν στη συνάντηση αυτή, όσο και εκείνων που δέν εκπροσωπήθηκαν. Οι αντιδράσεις περιστρέφονται γύρω από τό γεγονός ότι μέ τό κείμενο αυτό νομιμοποιείται ή ύπαρξη των Ουνιτικών Εκκλησιών ένεκα της κοινωνίας τους μετά της Ρώμης και ένεκα της διακρίσεως της Ουνίας ως μεθόδου και των εκ της Ουνίας δημιουργηθεισών Εκκλησιών, καταδικάζοντας τή μέθοδο της Ουνίας και δεχόμενο τίς Ουνιτικές Εκκλησίες ως ιστορική πραγματικότητα. Φαίνεται ότι τό κείμενο αυτό έξυτηρήτησε τή χρονική εκείνη στιγμή για τή λύση όξέων προβλημάτων μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας και των Ουνιτικών κοινοτήτων, αλλά θεολογικά, εκκλησιολογικά και κανονικά αποτελεί μία έπιβολή των θέσεων της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας σε βάρος των Ορθοδόξων θέσεων. Έν τούτοις, δέν κρίθηκε ότι τό ζήτημα της Ουνίας βρήκε τήν τελική του λύση. Για τό λόγο αυτό άρχισαν οι προεργασίες για

τή σύνταξη και έπεξεργασία ενός νέου κειμένου, τό όποιο θά έθεράπευε εκείνο του Βalamand.

Η Συντονιστική Έπιτροπή του Διαλόγου, ή όποια συνήλθε στην τοποθεσία Αττίτσια τής Ρώμης τό 1998, έπεξεργάστηκε κείμενο πού προετοιμάσε συντακτική έπιτροπή. Τό κείμενο αυτό, μέ τόν τίτλο «Έκκλησιολογικές και Κανονικές Συνέπειες τής Ούνίας», είχε άνώπιόν της ή όλομέλεια τής Μικτής Έπιτροπής του Θεολογικού Διαλόγου στη Βαλτιμόρη πρός έπεξεργασία και τελική υιοθέτησή του ως κειμένου τής Όλομελείας.

Η πρώτη ήμέρα των εργασιών αφιερώθηκε σέ ξεχωριστές συναντήσεις άφ' ενός μέν των Όρθοδόξων μελών τής Έπιτροπής, άφ' έτέρου δέ των Ρωμαιοκαθολικών. Κατά τή δευτέρα ήμέρα, όταν είχαν άρχισει οι εργασίες τής όλομελείας τής Μικτής Έπιτροπής, άναγνώστηκαν δύο εισαγωγικά κείμενα, ένα έκ μέρους τής Ρωμαιοκαθολικής και ένα έκ μέρους τής Όρθοδόξου Άντιπροσωπείας. Ένώ τό εισαγωγικό κείμενο έκ μέρους των Όρθοδόξων έθετε τίς βασικές θεολογικές, κανονικές και έκκλησιολογικές άρχές του θέματος τής Ούνίας μέ ιστορικές άναφορές, τό κείμενο τής Ρωμαιοκαθολικής Άντιπροσωπείας προδιέγραφε, μέ τρόπο σαφή, τήν άκολουθητέα στάση καθ' όλη τή διάρκεια των εργασιών τής Έπιτροπής. Διαφάνηκε, πρώτον, ότι τό κείμενο είχε προετοιμασθεί άπό όμάδα θεολόγων τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας και έλαβε τήν τελική του μορφή και έγκριση έκ μέρους του Βατικανού. Δεύτερον, ήταν επίσης προφανές ότι ή Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία ήθελε πάση θυσία ή τήν άπόρριψη του κειμένου τής Συντονιστικής Έπιτροπής ή τή ριζική άλλαγή του, έπειδή έκρινε ότι άπνηχούσε τίς θέσεις μόνο τής Όρθοδόξου Έκκλησίας. Τρίτον, διαφάνηκε μία όπισθοχώρηση τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας άπό τά όσα είχε άποδεχθεί νά ένταχθούν στό πρωταρχικό κείμενο πρό τριετίας. Έκείνο τό όποιο περισσότερο παντός άλλου ένοχλούσε τή Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία στό κείμενο τής Αττίτσια ήταν ή διατύπωση, ότι:

«Η ύπαρξις των Άνατολικών Καθολικών Έκκλησιών θέτει έν διπλούν πρόβλημα:

α) ως μία συνέπεια του παρελθόντος, αί Έκκλησίαι αύται εύρίσκονται εις μίαν άνώμαλον έκκλησιολογικήν κατάστασιν, ή όποία δέν είναι σύμφωνος μέ τήν έκκλησιολογίαν τής άδαιρέτου Έκκλησίας.

β) Πέραν του παρελθόντος, τά δικαιώματα των Έκκλησιών αυτών δέν δύνανται νά χρησιμοποιηθούν ως μέσα διά τήν άσκησιν προσηλυτισμού, ούτε αί Έκκλησίαι αύται θά πρέπει νά άσκώσιν ένα τοιοούτον προσηλυτισμόν» (πργρ. 4).

Καθ' όλη τή διάρκεια των εργασιών διεξήχθησαν έντονες συζητήσεις ως πρός τήν έννοια «τής άνωμάλου έκκλησιολογικής καταστάσεως» των Ούνιτικών Έκκλησιών. Πολλάκις οι εργασίες τής Όλομελείας διακόπηκαν μέ σκοπό τίς χωριστές διαβουλεύσεις των δύο Άντιπροσωπειών. Σέ στιγμή έντόνων συζητήσεων και έκφράσεων των σκληρών Όρθοδόξων θέσεων, ό

Ρωμαιοκαθολικός Συμπρόεδρος Καρδινάλιος Cassidy διέκοψε τίς εργασίες τής Όλομελείας και οι Ρωμαιοκαθολικοί άπεχώρησαν γιά νά διαβουλευθούν περί του πρακτέου.

Βάσει των διεξαχθεισών συζητήσεων και των έκφραθεισών άπόψεων, ή όρισθείσα Συντακτική Έπιτροπή έπεξεργάστηκε τό ένώπιόν της κείμενο τής Αττίτσια. Τό κείμενο, έπειτα άπό τήν έπεξεργασία του, παρουσιάστηκε στην Όλομέλεια. Όμως και εκεί διαφάνηκε ή πόλωση των θέσεων και τό άμετακίνητο τής Ρωμαιοκαθολικής πλευράς άπό τίς άρχικές της θέσεις. Έπειτα άπό επανειλημμένες έντονες συζητήσεις και διαβουλεύσεις άναγνωρίστηκε και άπό τίς δύο πλευρές τό άδιέξοδο, στό όποιο όδηγήθηκε ό Διάλογος επί του θέματος τής Ούνίας.

Κατά συνέπεια, άποφασίστηκε τόσο γιά τό άρχικό κείμενο τής Αττίτσια, όσο και γιά τό ήμιτελές κείμενο τής Βαλτιμόρης, ότι θά διατηρήσουν τό status του έμπάρκο, δηλαδή νά μή δύνανται νά δημοσιευθούν προκειμένου νά άποτελέσουν τή βάση των συζητήσεων τής έπόμενης συναντήσεως τής Μικτής Έπιτροπής του Θεολογικού Διαλόγου, όταν και έφ' όσον τό άποφασίσουν οι δύο Έκκλησίες, Όρθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική, άμοιβαίως.

Έπιπρόσθετα, άποφασίστηκε άφ' ενός μέν ή έκδοση κοινού άνακοινωθέντος γιά τίς εργασίες τής Μικτής Έπιτροπής, άφ' έτέρου δέ ξεχωριστής Δηλώσεως έκάτερωθεν πρός ένήμερωση των Έκκλησιών γιά τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε και γιά τό στάδιο στό όποιο όδηγήθηκε ό Διάλογος.

Άξιολογήσεις.

1. Πιθανόν ή Ρωμαιοκαθολική πλευρά νά έπιχειρήσει νά έπιρρίψει τήν ευθύνη γιά τό άδιέξοδο στην Όρθόδοξη πλευρά, έπειδή κατά τή διεξαγωγή των συζητήσεων οι όρθόδοξοι εκπρόσωποι ζήτησαν οι Ούνιτικές Έκκλησίες νά άποφασίσουν ή νά έγκαταλείψουν τό έξωτερικό περίβλημα, λειτουργικό κλ.π., των Όρθοδόξων Έκκλησιών και νά λατινοποιηθούν ή νά έγκαταλείψουν τό λατινικό δόγμα και τήν έξάρτησή τους άπό τόν Πάπα Ρώμης και νά ένταχθούν στις μητέρες Όρθόδοξες Έκκλησίες, άπό τίς όποιες έλκουν ιστορικά τήν καταγωγή τους.

2. Οι Όρθόδοξες Έκκλησίες πρέπει νά επιδείξουν μεγαλύτερη συνέπεια άναφορικά μέ τό διάλογο και νά συμμετέχουν ενεργώς μέ τήν παρουσία τους στις κατά καιρούς συναντήσεις των Έπιτροπών. Αυτό είναι άναπόφευκτο, γιατί πολλές Όρθόδοξες Έκκλησίες αντιμετωπίζουν όχι άπλώς θεωρητικά και θεολογικά, αλλά πρακτικά και ποιμαντικά τό πρόβλημα τής Ούνίας. Η διακοπή του διαλόγου θά έχει δυσμενείς έπιπτώσεις στην ήδη έξασθενημένη θέση των Όρθοδόξων αυτών Έκκλησιών, οι όποιες έχουν άνάγκη στηρίξεως και άλληλεγγύης. Έφ' όσον, όμως, διεξάγεται διάλογος, ύπάρχει ήθική δέσμευση έκ μέρους τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας νά παύσει τόν προσηλυτισμό, αλλά και, τουλάχιστον, τίς σέ βάρος των Όρθοδόξων Έκκλησιών ένέργειές της, γνωρίζοντας τήν κριτική πού θά δεχθεί.

3. Μεταξύ των μελών της Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας εἶχε ἐπικρατήσει ἡ ἐντύπωση, ὅτι ἡ ἀρνητικὴ στάση καὶ ὀπισθοχώρηση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὀφείλεται εἴτε στὴν παρουσία νέων μελών, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἐμπειρία τοῦ Διαλόγου καὶ θέλουν νὰ ἐμφανίζονται ὡς ἀκραφεῖς παπικοί ἐκπρόσωποι, εἴτε στὴν ἀδυναμία ἢ καὶ στὴν ἠθελημένη ἀναποφασιστικότητα τοῦ Συμπροέδρου Καρδινάλιου Cassidy, ὁ ὁποῖος ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία, εἴτε στὴν ἀδυναμία τοῦ ἰδίου τοῦ Πάπα νὰ ἐλέγξει τὴν κατάσταση. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως τῆς υἰείας του, ἡ κούρια τοῦ Βατικανοῦ ἐμφανῶς προσπάθησε νὰ ἀνατρέψει τὰ δεδομένα καὶ νὰ ἐπιβάλλει τὴ δική της γραμμὴ. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ παρατηρήθηκαν καὶ ἀντιθέσεις καὶ διαφοροποιήσεις θέσεων μεταξύ τῶν ἰδίων τῶν μελών τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἀντιπροσωπείας.

4. Ἐνεκα τῶν ἀνωτέρω, ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα κατάσταση θὰ εἶναι μεταβατικὴ, μέχρις ὅτου ξεκαθαρίσει τὴ θέση τῆς ἢ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι παρέμειναν ἀνυποχώρητοι καὶ στὴ δική τους θέση, δὲν ἔκριναν ἐν τούτοις χρήσιμη τὴν ἔκδοση ξεχωριστῆς Δηλώσεως.

Μὲ τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς ἢ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐξέδωσε τὸ κατωτέρω Κοινὸ Ἀνακοινωθέν:

«Ἡ ἢ Συνέλευσις τῆς Ὀλομελείας τῆς Διεθνoῦς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔλαβε χώραν εἰς τὸ «Mount St. Mary's College and Seminary», Η.Π.Α., ἀπὸ 9ης ἕως 19ης Ἰουλίου 2000. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐφιλοξενήθη εὐγενῶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου William H. Keeler, Ἀρχιεπισκόπου Βαλτιμόρης, μὲ τὴν συμπαράστασιν τοῦ Προέδρου, τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν ἄλλων συνεργατῶν τοῦ «Mount St. Mary's College and Seminary».

Τῆς Συνελεύσεως προήδρευσαν ὁ Καρδινάλιος Edward Idris Cassidy, Πρόεδρος τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν προώθησιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος, καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας Στυλιανός, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὰ μέλη ἐκ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἦσαν: Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι καὶ Εἰδικοί Ἐπιστήμονες, προερχόμενοι ἐκ τῶν χωρῶν: Η.Π.Α., Αὐστρία, Βέλγιον, Βοσνία - Ἑρζεγοβίνη, Ἑλλάς, Γερμανία, Ἰσραήλ, Ἰταλία, Λίβανος, Πολωνία καὶ Ρουμανία. Ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς παρευρέθησαν Μητροπολίται, Ἐπίσκοποι καὶ Εἰδικοί Ἐπιστήμονες: Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας καὶ Μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος (Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον), Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε Μακάριος (Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας), Πρωτοπρ. Michael Najim (Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας), Ἱερομ. Παῖσιον Alfeyev (Πατριαρχεῖον Μόσχας), Ἐπίσκοπος Ἀράντι Τιμόθεος καὶ Διάκονος Καθηγητῆς Ian J. Ica (Πατριαρχεῖον Ρουμανίας), Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος Βασίλειος (Ἐκκλησία Κύπρου), Μητροπολίτης Περιστερίου Χρυσόστομος καὶ Καθηγητῆς Μέγας Φαράντος (Ἐκκλησία Ἑλλάδος), Ἀρχιεπίσκοπος Βροσλάου καὶ Σίτιν Ἱερεμίας (Ἐκκλησία Πολωνίας), Πρω-

τοπρ. Ἡλίας Κάρτε καὶ Πρεσβύτερος Μαρτίνος Ρίτσι (Ἐκκλησία Ἀλβανίας), Μητροπολίτης Ὁουλοῦ Ἀμβρόσιος (Ἐκκλησία Φιλανδίας) καὶ Μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος (Ἐκκλησία Ἑσθονίας).

Διαρκούσης τῆς ἐβδομάδος τῶν ἐργασιῶν, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς παρέστησαν εἰς διαφόρους λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις, μεταξύ τῶν ὁποίων εἰς τὴν ἀκολουθίαν ἐν τῇ προσκυνηματικῇ Βασιλικῇ τῆς Ἁγίας Ἐλισάβετ εἰς Σέτον, εἰς τὴν Δοξολογίαν ἐν τῷ Ἑλληνορθοδόξῳ Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου εἰς Βαλτιμόρην, εἰς τὴν ἐπίσημον τέλεσιν τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Βασιλικῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς Βαλτιμόρην καὶ εἰς τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἑλληνορθοδόξῳ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς Οὐάσιγκτον. Εἰς ὅλας αὐτάς τὰς περιπτώσεις τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἔτυχον ἐγκαρδίου ὑποδοχῆς καὶ φιλοξενίας ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν τῶν διαφόρων αὐτῶν Κοινοτήτων.

Τὸ συζητηθέν ἐν τῇ Ὀλομελείᾳ θέμα ἦτο αἱ «Ἐκκλησιολογικὰ καὶ Κανονικὰ συνέπειαι τῆς Οὐνίας», ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προπαρασκευαστικοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον προητοιμάσθη εἰς Ariccia, Ρώμη (1998), ὑπὸ τῆς Μικτῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον καὶ προσέλαβεν ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔνεκα τῶν ἐπελθουσῶν ἀλλαγῶν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν.

Ἡ Διεθνῆς Μικτῆ Ἐπιτροπὴ ἠσχολήθη ἰδιαιτέρως μὲ τὸ θέμα τοῦτο ἀπὸ τῆς Στ' αὐτῆς Συνελεύσεως εἰς Freising (Γερμανία) τὸ 1990 καὶ εἰς τὴν Ζ' αὐτῆς Συνέλευσιν εἰς τὸ Balamand (Λίβανος) τὸ 1993. Κατὰ τὰς συναντήσεις ταύτας ἡ Μικτῆ Ἐπιτροπὴ συντάξε κείμενα, τὰ ὁποῖα ἤπτοντο θεολογικῶν θεμάτων, ὡς ἐπίσης καὶ πρακτικῶν κατευθύνσεων.

Ἄν καὶ γενικῶς αἱ ἀντιδράσεις ἦσαν θετικαί, τὰ κείμενα αὐτὰ συνήντησαν, ἐνίοτε, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν ὀρισμένας ἐπιφυλάξεις ἢ ἀκόμη καὶ τὴν ἐκπεφρασμένην ἀντίθεσιν. Ἐνεκα τούτου ἐκρίθη ἀναγκαῖον, ὅπως συνεχισθῇ ἡ μελέτη τοῦ ἀκανθώδους αὐτοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐξευρέσεως κοινῶν ἐδάφους καὶ κατανοήσεως.

Αἱ συζητήσεις διαρκούσης τῆς Συνελεύσεως τῆς Ὀλομελείας τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν μακροαί, ἐντονοὶ καὶ διεξοδικαί. Αὗται ἔθιξαν πολλὰ θεολογικὰ καὶ κανονικὰ ζητήματα, συνδεδεμένα μὲ τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν δραστηριοτήτων τῶν Ἀνατολικῶν Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν κατέληξεν εἰς καμμίαν συμφωνίαν ἐπὶ τῆς βασικῆς θεολογικῆς ἐννοίας τῆς Οὐνίας, ἀπεφασίσθη ὅπως μὴ ὑπάρξῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος κοινὸν κείμενον. Ἐνεκα τούτου τὰ μέλη τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ὑποβάλουν ἔκθεσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑποδείξουν τὸν τρόπον ὑπερβάσεως τοῦ ἐμποδίου διὰ τὴν εἰρηνικὴν συνέχισιν τοῦ Διαλόγου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ διαπιστώνει τὴν ἀνάγκην τῆς περαιτέρω μελέτης τῶν θεο-

λογικῶν, ποιμαντικῶν, ιστορικῶν καὶ κανονικῶν ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὸ θέμα τοῦτο. Διό καὶ κατανοεῖ αὐτὴ ὡσαύτως τὴν πολυπλοκότητα τῶν πρὸς ἐπίλυσιν προβλημάτων καὶ συγχρόνως τὴν σημασίαν τοῦ διαλόγου τούτου διὰ τὰς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ, παρ' ὅλας τὰς δυσκολίας, ἐλπίζει ὅτι διὰ μέσου τῆς διαδικασίας ταύτης θὰ καταστῇ δι' αὐτὴν δυνατὴ ἡ περαιτέρω μελέτῃ τῆς προβληματικῆς διὰ τὴν πλήρη κοινωνίαν μεταξὺ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διαδικασία ἡ ὁποία ἐσημείωσεν ἤδη σημαντικὴν πρόοδον κατὰ τὰς συναντήσεις ἐν Μονάχῳ (1982), Κρήτῃ (1984), Βαγί (1986 καὶ 1987) καὶ Valamo Φιλλανδίας (1988).

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῶν 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἡμετέρα Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἐορτάζει τὴν εἰκοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς εἰς Πάτμον καὶ Ρόδον, τὸ 1980. Ἀποτελεῖ μίαν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν - Πατέρα, Υἱόν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα - δι' ὅ,τι ἐπετελέσθη ἀπὸ κοινῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο αὐτῶν δεκαετιῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βαλτιμόρης, τοῦ Κολλεγίου καὶ τοῦ Σεμιναρίου διὰ τὴν συμβολὴν των, ὥστε ἡ πρώτη αὐτῆ συνάντησις ἐν τῇ ἡπείρῳ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς νὰ καταστῇ τόσον εὐχάριστος. Ἰδιαιτέρως ἐκφράζει εὐχαριστίας εἰς ἄτομα καὶ ομάδας, τὰ ὁποία συνώδευσαν τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν».

Ἡ 26ῃ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ

Στὶς 8.30π.μ. τοῦ Σαββάτου, 15ης Ἰουλίου, τελέσθηκε στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης νέου Κοιμητηρίου Λευκωσίας τὸ μνημόσυνο γιὰ ὄσους ἔπεσαν κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πραξικοπήματος πρὸς προάσπιση τῆς νομιμότητος καὶ τῆς δημοκρατίας, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κυρηνείας κ. Παύλου. Ἐπιμνημόσυνο λόγο ἐκφώνησε ὁ πρῶν Ὑφυπουργὸς παρὰ τῷ Προέδρῳ κ. Πάτροκλος Σταύρου. Μετὰ τὸ μνημόσυνο ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τρισάγιο στοὺς τάφους τῶν πεσόντων, ὅπου καὶ ἔγινε κατάθεση στεφάνων. Τόσο στὸ μνημόσυνο ὅσο καὶ στὸ τρισάγιο παρέστησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Ἄν. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, Ὑπουργοί, ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος, Ἀρχηγοὶ ἢ ἐκπρόσωποι Κομμάτων, οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ τῆς Ἀστυνομίας, Βουλευτές, Δήμαρχοι, ἄλλοι ἐπίσημοι, γονεῖς καὶ συγγενεῖς πεσόντων καὶ ἄλλοι.

Μνημόσυνα γιὰ ὄσους ἔπεσαν κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἐπάρτου πραξικοπήματος τελέσθησαν καὶ σ' ὄλους τοὺς ἱερούς ναοὺς τῆς Κύπρου μετὰ τὴ θεία λειτουργία τῆς Κυριακῆς, 16ης Ἰουλίου.

Τοῦ μνημοσύνου πού τελέσθηκε στὸν ἱ. ναὸ Σωτῆρος Λάρνακας προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου κ. Χρυσόστομος. Μίλησε δὲ σ' αὐτὸ ὁ Δήμαρχος Λάρνακας κ. Γ. Λυκοῦργος.

Τοῦ μνημοσύνου πού ἔγινε στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Θεοδώρου Πάφου προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυρηνείας κ. Παῦλος. Μίλησε δὲ σ' αὐτὸ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν κ. Χριστ. Χριστοδούλου.

Τοῦ μνημοσύνου πού τελέσθηκε στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Ἰωάννη Ἐλεήμονα Λεμεσοῦ προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος. Μίλησε δὲ σ' αὐτὸ ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων κ. Ἀβ. Νεοφύτου.

Τοῦ μνημοσύνου πού ἔγινε στὸν ἱ. ναὸ Παναγίας Τριῶν Ἐλιῶν προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος.

Ὁ Θεοφ. Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας κ. Βαρνάβας προέστη τοῦ μνημοσύνου στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Νικολάου Στέγης στὴν Κακοπετριά.

Ὁ Θεοφ. Χωρεπίσκοπος Ἀρσινόης κ. Γεώργιος προέστη τοῦ μνημοσύνου στὸν ἱ. ναὸ Παναγίας Κάθηκα.

